

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Terentius,|| A` M. Antonio Mvreto|| locis prope
innumerabilibus|| emendatus.||**

Terentius Afer, Publius

Venetiis, 1558 [erschiene] 1559

Adelphi Terentii.

[urn:nbn:de:gbv:45:1-723936](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:45:1-723936)

ACTA LVDIS FVNEBRIB. L. AIMI-
LII PAULLI. Q. FABIO MAXIMO, P.
CORNELIO AFRICANO * AED. CVR.
EGERE L. ATILIVS PRAENESTINVS,
MINVTIVS PROTIMVS. MODOS FE-
CIT FLACCVS CLAVDII. TIBIIS SER-
RANIS. FACTA E GRAECA MENAN-
DRV, L. ANICIO M. CORNE-
LIO COS,

C. SVLPICII APOLLINARIS
PERIOCHA.

*Vos cum haberet Demea adolescentulos,
Dat Mitioni fratri adoptandum Aeschinum,
d Sed Ctesiphonem retinet. hunc citharistriae
Lepore captum, sub duro ac tristi patre,
Frater celabat Aeschinus; famam quoque
Amoris in se transferebat: denique
Fidicinam lenoni eripuit. uitiauerat
Idem Aeschinus ciuem Atticam pauperculam;
Fidemq; dederat, hanc sibi uxorem fore.
Demea iurgare, & grauiter ferre: mox tamen,
Vt ueritas patefacta est, ducit Aeschinus
Vitiatam, potitur Ctesiphonem citharistriam,
Exorato suo patre duro Demea.*

PROLOGVS.

*Ostquam poeta sensit scripturam suam
p Ab iniquis obseruari, & aduersarios*

Rapere

A D E L P H I

Rapere in peiorem partem, quam acturi sumus :
 Indicio de se ipse erit : nos eritis iudices ,
 Laudi ne an uitio duci factum oporteat .
 synapothnescontes Diphili comoedia est .
 Eam Commorientes Plautus fecit fabulam .
 In græca adolescens est , qui lenoni eripit
 Meretricem , in prima fabula . eum Plautus locum
 Reliquit integrum . eum hic locum sumpsit sibi
 In Adelpbos , uerbum de uerbo expressum extulit .
 Eam nos acturi sumus nouam : pernoscite ,
 Furtum ne factum existimetis , an Locum
 Reprehensum , qui præteritus negligentia est .
 Nam quòd isti dicunt maleuoli , homines nobiles
 Eum adiutare , assidueq; una scribere ,
 Quod illi maledictum uehemens existumant ,
 Eam laudem hic ducit maxumam , cum illis placet ,
 Qui uobis uniuersis , & populo placent ;
 Quorum opera in bello , in ocio , in negotio ,
 Suo quisque tempore usu est sine superbia .
 Dehinc ne expectetis argumentum fabulæ :
 senes qui primi uenient , hi partem , aperient ,
 In agendo partem ostendent . facite , æquanimitas
 Vestra poetæ ad scribendum augeat industriam .

ACTVS PRIMI SCENA PRIMA.

M I T I O .

M. Torax non redijt hac nocte à cena Aeschinus ,
 s Neque seruulorum quisquã , qui aduersum ierant .
 Profecto

profecto hoc uere dicunt: si absis uspiam,
 Aut ubi si cesses, euenire ea satiu' est,
 Quæ in te uxor dicit, & quæ in animo cogitat
 Irata, quàm illa, quæ parentes propitiij.
 Vxor, si cesses, aut te amare cogitat,
 Aut tete amari, aut potare, aut animo obsequi,
 Et tibi bene esse soli, cum sibi sit male.
 Ego, quia non redijt filius, quæ cogito?
 Quibù nunc solicator rebus? ne aut ille alserit,
 Aut uspiam ceciderit, aut perfregerit
 Aliquid. uah, quèquã ne hominem in animo instituerè,
 Parare, quod sit carius, quàm ipse est sibi? (aut
 Atqui ex me hic non natus est, sed ex fratre. is adeo
 Dissimili studio est. iam inde ab adolescentia,
 Ego hanc clementem uitam urbanam, atque ocium
 Secutus sum: & quod fortunatum isti putant,
 Vxorem nunquam habui. ille contra, hæc omnia,
 Ruri agere uitam, semper parce, ac duriter
 Se habere: uxorem duxit: nati filij
 Duo. inde ego hunc maiorem adoptaui mihi:
 Eduxi à paruulo, habui, amauit pro meo:
 In eo me oblecto: solum id est carum mihi.
 Ille ut item contra me habeat, facio sedulo:
 Do, prætermitto, non necesse habeo omnia
 Pro meo iure agere: postremo, alij clanculum
 Patres quæ faciunt, quæ fert adolescentia
 Ea ne me celet, consuefecit filium:
 Nam qui mentiri, aut fallere insuerit patrem, aut
 Audebit, tanto magis audebit ceteros.
 Pudore, & liberalitate liberos

L Retinere,

A D E L P H I

Retinere, satius esse credo, quàm metu.
 Hæc fratri mecum non conueniunt, neque placent.
 Venit sæpe ad me clamans, quid agis Mitio?
 Cur perdis adolescentem nobis? cur amat?
 Cur potat? cur tu his rebus sumptus suggeris?
 Vestitu nimium indulgis: nimium ineptus es.
 Nimium ipse durus est, præter æquomq; , & bonum:
 Et errat longe mea quidem sententia,
 Qui imperium credat grauius esse, aut stabilius,
 Vi quod fit, quàm illud, quod amicitia adiungitur.
 Mea est sic ratio, & sic animum induco meum.
 Malo coactus qui suum officium facit,
 Dum id rescitum iri credit, tantisper cauet:
 Si sperat fore clam, rursus ad ingenium redit.
 Quem beneficio adiungas, ille ex animo facit,
 Studet par referre, præsens, absensq; idem erit.
 Hoc patrium est, potius consuefacere filium,
 Sua sponte recte facere, quàm alieno metu.
 Hoc pater, ac dominus interest. hoc qui nequit,
 Fateatur nescire imperare liberis.
 Sed est ne hic ipse, de quo agebam? & certe is est.
 Nescio quid tristem uideo. credo iam, ut solet,
 Iurgabit. saluom te aduenire Demea,
 Gaudemus.

ACTVS PRIMI SCENA II.
 D E M E A , M I T I O .

De. Em, opportune: te ipsum quaerito.
 Mi. h Quid tristis es? De. rogas me, ubi nobis
 Aeschinus

Sitt

siet ; quid tristis ego sim ? Mi. dixin' hoc fore ?

Quid is fecit ? De. quid ile fecerit ? quem neque pudet

Quicquam : neque metuit quenquã : neque legem putat

Tenere se ullam . nam illa , quæ antehac facta sunt ,

Omitto : modo quid designauit ? Mi. quidnam id est ?

De. Fores effregit , atque in ædes irruit

Alienas : ipsum dominum , atque omnem familiam

Multauit usque ad mortem : eripuit mulierem ,

Quam amabat : clamant omnes indignissime

Factum esse . hoc aduenienti quot mihi Mitio

Dixere ? in ore est omni populo . denique ,

Si conferendum exemplum est , non fratrem uidet

Rei dare operam , ruri esse parcum ac sobrium ?

Nullum huius simile factum ? hæc cum illi Mitio

Dico , tibi dico . tu illum corrumpi sinis .

Mi. Homine imperito nunquam quicquam iniustius ,

Qui , nisi quod ipse facit , nihil rectum putat .

De. Quorsum istuc ? M. quia tu Demea hæc male iudicas .

Non est flagitium , mihi crede , adolescentulum

Scortari , neque potare , non est , neque fores

Effringere . hæc si neque ego , neque tu fecimus ,

Non sinit egestas facere nos . tu nunc tibi

Id laudi ducis , quod tum fecisti inopia .

Iniurium est : nam si esset unde id fieret ,

Faceremus : & tu illum tuum , si esses homo ,

Sineres nunc facere , dum per ætatem licet ,

Potius quàm , ubi te expectatum eiecisset foras ,

Alieniori ætate post faceret tamen .

De. Pro Iupiter , rediges tu homo me ad insaniam .

Non est flagitium facere hæc adolescentulum ? Mi. ah ,

L 2 Ausculta ,

A D E L P H I

Ausculda, ne me obtundas de hac re sæpius.

Tuum filium dedisti adoptandum mihi:

Is meus est factus: si quid peccat Demea,

Mihi peccat: ego illi maxumam partem feram.

Obsonat, potat, olet unguenta de meo.

Amat? dabitur à me argentum, ubi erit commodum;

Vbi non erit, fortasse excludetur foras.

Fores effregit? restituentur. discidit

Vestem? resarcietur. est, dijs gratia,

Et unde hæc fiant, & adhuc non molesta sunt.

Postremo aut desine, aut cedo quemuis arbitrum:

Te plura in hac re peccare ostendam. De. hei mihi.

Pater esse disce ab alijs, qui uere sciunt.

Mi. Natura tu illi pater es, consilijs ego.

De. Tun' consulis quicquam? Mi. ah, si pergis, abiero.

De. Siccine agis? Mi. an ego toties de eadem re audiam?

De. Curæ est mihi. Mi. & mihi curæ est: uerum Demea

Curemus æquam uterque partem, tu alterum,

Ego item alterum: nam ambos curare, propemodum

Reposcere illum est, quem dedisti. De. ah Mitio.

Mi. Mihi sic uidetur. De. quid istuc? tibi si istuc placet,

Profundat, perdat, pereat, nihil ad me attinet.

Iam si uerbum unum posthac. Mi. rursum Demea

Irafcere? De. an non credis? repeton' quem dedi?

Aegre est. alienus non sum. si obsto: hem desino.

Vnum uis curem: curo: & est dijs gratia,

Cum ita, ut uolo, est: iste tuus ipse sentiet

Posterius: nolo in illum grauius dicere.

Mi. Nec nihil, neque omnia hæc sunt, quæ dicit: tamen

Non nihil molesta hæc sunt mihi: sed ostendere,

Mi.

Me egre pati, illi nolui: nam ita est homo:
 Cum placo, aduorsor sedulo, & deterreo,
 Tamen humane uix patitur: uerum si augeam,
 Aut etiam adiutor sim eius iracundiae,
 Insaniam profecto cum illo. etsi Aeschinus
 Non nullam in hac re nobis facit in uriam.
 Quam hic non amauit meretricem? aut cui non dedit
 Aliquid? postremo nuper (credo iam omnium
 Tædebat) dixit uelle uxorem ducere.
 Sperabam iam deferuisse adolescentiam:
 Gaudebam. ecce autem deintegro. nisi: quicquid est,
 Volo scire, atque hominem cõuenire, si apud forũ est.

ACTVS SECVNDI SCENA PRIMA.

SANNIO, AESCHINVS.

S. Bsecro, populares ferte misero, atque inno-
 centi auxilium:
 Subuenite inopi. Ae. ociose, nunc iam illico
 hic consistite:
 Quid respectas? nihil pericli est: nunquam, dum ego ade-
 ro, hic te
 Tanget. Sa. ego istam inuiti omnibus.
 Ae. Quanquam est scelestus, non cõmittet hodie unquam
 iterum ut uapulet.
 Sa. Audi Aeschine, ne ignarũ fuisse te dicas morum meum,
 Ego leno sum. Ae. scio. Sa. at ita, ut usquam fuit fide
 quisquam optuma.
 Tu quod te posterius purges, nolle hanc iniuriam mihi

L 3

Factam

Factam esse; huius non faciam. crede hoc, ego meum
ius persequar:

Neque tu uerbis solues unquam, quod re mihi malefe-
ceris.

Novi ego uestra hæc: nollem factum: dabitur insuran-
dum, esse te

Indignum iniuria hac; indignis cum egomet sim acce-
ptus modis.

Ae. Abi præ strenue, ac fores aperi. Sa. ceterum hoc nihil
facis.

Ae. Intro nunc iam. Sa. at enim non sinam. Ae. accede ille
luc Parmeno,

Nimum abijsti istoc, hic propter hunc assiste. hem, sic
uolo,

Caue nunc iam oculos à meis oculis quoquam dimoveas
tuos,

Ne mora sit, si inuenerim, quin pugnus continuo in ma-
la hæreat.

Sa. Istuc uolo ergo ipsum experiri. Ae. hem serua. omittit
mulierem.

Sa. O facinur' indignum. Ae. geminabit, nisi caues. Sa. huius
misero mihi.

Ae. Non innueram: uerum in istam partem potius pecca-
to tamen:

Inunc iam. Sa. quid hoc rei est? regnum ne Aeschine
hic tu possides?

Ae. Si possiderem, ornatus esses ex tuis uirtutibus.

Sa. Quid tibi rei mecum est? Ae. nihil. S. quid? nostin', qui
sim? Ae. non desidero.

a. Tetigin' tui quicquam? Ae. si attigisses, ferres infero
tunium.

fortunium.

Sa. Qui tibi magis licet meam habere, pro qua ego argentum dedi?

Responde. Ae. ante aedes non fecisse erit melius hic conicium:

Nam si molestus pergis esse, iam intro arripere, atque ibi usque ad necesse operiere loris. s. loris liber? Ae. sic erit.

Sa. O hominem impurum. hiccine libertatem aiunt aequam esse se omnibus?

Ae. Si satis iam debacchatus es leno, audi si vis nunc iam.

Sa. Egon debacchatus sum in te, an tu in me? Ae. omittite ista, atque ad rem redi.

Sa. Quam rem? quod redeam? Ae. iam ne me vis dicere, quod ad te attinet?

Sa. Cupio, modo aequi aliquid. Ae. uah, leno iniqua me non uolt loqui.

Sa. Lenos sum, fateor, pernicies communis adolescentium, Periurus, pestis: tamen tibi a me nulla est orta iniuria.

Ae. Nam hercle etiam id restat. Sa. illuc quaeso redi, quod coepisti, Aeschine.

Ae. Minis uiginti tu illam emisti, quae res tibi uortat male: Argenti tantum tibi dabitur. Sa. quid, si ego illam nolo uendere,

Coges me? Ae. minime. Sa. nanque id metui. Ae. neque uendundam censeo,

Quae libera est: nam ego illam liberali assero causa manu. Nunc uide utrum uis, argentum accipere, an causam meditari tuam.

Delibera hoc, dum ego redeo, leno. Sa. pro supreme Iupiter:

L

4

Minime

A D E L P H I I

Minime miror, qui insanire occipiunt ex iniuria.
 Domo me eripuit, uerberauit: me inuito abduxit me.
 Homini misero plus quingentos colaphos infregit mihi.
 Ob malefacta hæc tãtidem emptã postulat sibi tradier.
 Verum enim, quando bene promeruit, fiat: suum in
 postulat.
 Age iam cupio, modo si argentum reddat. sed ego hæc
 hariolor.
 Vbi me dixero dare tanti, testes faciet illico,
 Vendidisse me: de argento somnium: mox, cras redi.
 Id quoque possum ferre, si modo reddat: quanquam ini
 iurium est.
 Verum cogito id, quod res est. quando eum quaestum oc
 ceperis,
 Accipiunda, et mussitanda iniuria adolescentium est.
 Sed nemo dabit: frustra egomet mecum has rationes
 deputo.

ACTVS SECVNDI SCENA VII.

SYRVS, SANNIO.

Sy. Ace, egomet conueniam iam ipsum: cupide
 t accipiat faxo, atque etiam
 Bene dicat secum esse actum. quid istuc Sannio
 est, quod te audio
 Cum hero nescio quid concertasse? s. nunquam uidi ini
 quius
 Cõcertationẽ cõparatã, quã in quã hodie inter nos fuit.
 Ego uapulando, ille uerberando, usque ambo defessi
 sumus.

Sy.

Sy. *Tua culpa. Sa. quid agerem? Sy. adolescenti morem gestum oportuit.*

Sa. *Qui potui melius? quin hodie usque os præbui. Sy. age, scis quid loquar?*

Pecuniam in loco negligere, maximum interdum est lucrum. Sa. hui.

Sy. *Metuisti, si nunc de tuo iure concessisses paululum, Atque adolescenti esses morigeratus, hominum homo stultissime,*

Ne nõ tibi istuc sceneraret? Sa. ego spem pretio nõ emo

Sy. *Nũquã rem facies: abi, nescis inescare homines Sãnio.*

Sa. *Credo istuc melius esse: uerum ego nõquam adeo astutus fui,*

Quin, quicquid possẽ, mallẽ auferre potius in præsetia.

Sy. *Age, noui tuum animum: quasi quicquam tibi sint uiginti minæ,*

Dum huic obsequare: præterea autem te aiunt proficisci Cyprum. Sa. hem.

Sy. *Coemisse hinc, quæ illuc ueheres, multa; nauem conductam: hoc scio,*

Animus tibi pendet: ubi illinc, spero, redieris, tamen hoc ages.

Sa. *Nusquam pedem. perij hercle: hæc illi spe hoc inceperunt. Sy. timet:*

Inieci scrupulum homini. Sa. o scelera. illuc uide,

Ut in ipso articulo oppressit. emptæ mulieres

Complures, & item hinc alia, quæ porto Cyprum.

Ni eò ad mercatum uenio, damnum maximum est.

Nunc si hoc omittam, ubi illinc rediero, actum agam.

Nihil est, refrixerit res, nunc demum uenis?

CUR:

ADELPHI

Cur passus? ubi eras? ut sit satius perdere,
 Quam aut hic nunc manere, tam diu, aut tu persequi.
 Sy. Iam ne enumerasti, quod ad te rediturum putes?
 Sa. Hoccine illo dignum est? hoccine incipere Aeschinum?
 Per oppressionem ut hanc mi eripere postulet?
 Sy. Labascit. unum hoc habeo: uide si satis placet:
 Potius, quam uenias in periculum Sannio,
 Serues ne, an perdas totum, diuiduum face.
 Minas decem corradet alicunde. Sa. hei mihi,
 Etiam de sorte nunc uenio in dubium miser.
 Pudet nihil: omnes dentes labefecit mihi:
 Præterea colaphis tuber est totum caput.
 Etiam insuper defrudet? nusquam abeo. Sy. ut lubet.
 Nunquid uis, quin abeam? Sa. immo hercle hoc quæsi
 syre,
 Ut ut hæc sunt facta, potius, quam lites sequar,
 Meum mihi reddat, saltem quanti empta est. Syre,
 Scio te non usum antehac amicitia mea:
 Memorem me dices esse, & gratum. Sy. sedulo
 Faciam. sed Ctesiphonem uideo. lætus est
 De amica. Sa. quid, quod te oro? Sy. paulisper mane.

ACTVS SECVNDI SCENA III.

CTESIPHO, SYRVS.

C. Bs quibus homine, cum est opus, beneficium
 a accipere gaudeas:
 Verum enim uero id demum iuuat, si, quem
 æquom est benefacere, is facit.

O frater

O frater frater, quid ego nunc te laudem? satis certo scio:

Nunquam ita magnifice quicquam dicam, id uirtus quin superet tua:

Itaque unam hanc rem me habere præter alios præcipuam arbitror,

Fratrem homini nemini esse primarum artium magi principem.

S. O Ctesipho. C. o Syre, Aeschinus ubi est? S. ellum, te expectat domi. C. hem.

S. Quid est? C. quid sit? illius opera Syre nunc uiuo: festiuum caput:

Omnia sibi qui post putarit esse præ meo commodo,

Maledicta, famam, meum amorem, & peccatum in se transtulit,

Nil pote supra. sed quisnam? foris crepuit. S. mane, ipse exit foras.

ACTVS SECVNDI SCENA IIII.

AESCHINVS, SANNIO,
CTESIPHO, SYRVS.

Ae. Bi ille est sacrilegus? Sa. men' querit? num quidnam effert? occidi:

Nil uideo. Ae. ehem, opportune, te ipsum querito: quid fit Ctesipho?

In tuto est omnis res: omitte uero tristitiam tuam.

C. Ego illam facile uero omitto, qui quidē te habeam fratrem.

O mi germane, ah uereor coram in os te laudare

amplius,

amplius,

Ne id assentandi magis, quàm quòd habeam gratum,
facere existumes.

Ae. Age inepte, quasi nunc non norimus nos inter nos
Ctesipho.

Sed hoc mihi dolet, nos pene sero scisse, & pene in eum
locum

Rediisse, ut, si omnes cuperent, nihil tibi possent auxi-
liarier.

Ct. Pudebat. Ae. ah, stultitia est istæc, non pudor, tam ob-
paruolam

Rem pene ex patria. turpe dictu. deos quæso ut istæc
prohibeant.

Ct. Peccaui. Ae. quid ait tandem nobis S annio? Sy. iam
mitis est.

Ae. Ego ad forum ibo, ut hunc absolvam: tu intro ad il-
lam Ctesipho.

Sa. Syre insta. Sy. eamus: nanque hic properat in Cyprii.
Sa. ne tam quidem,

Quâuis etiã maneo ociosus hic. Sy. reddetur, ne time.

Sa. At ut omne reddat. Sy. omne, reddet, tace modo, ac se-
quere hac. Sa. sequor.

Ct. Heus heus syre. sy. hem quid est? Ct. obsecro hercle
hominem istum impurissimum

Quam primum absoluitote, ne, si magis iritatus fiet,
Aliquã ad patrem hoc permanet, atque ego tunc per-
petuo perierim.

Sy. Non fiet: bono animo esto. tu cum illa te intus oblea-
ta interim,

Et lectulos inbe sterni nobis, & parari cetera.

Ego

Ego iam transacta re conuortam me domum cum ob-
sonio.

Ct. Ita quæso: quando hoc bene successit, hilarem hunc sus-
mamus diem.

ACTVS TERTII SCENA PRIMA.

SOSTRATA, CANTHARA.

S. Bsecro mea tu nutrix, quid nunc fiet?

Ca. quid fiet, rogas?

Recte ædepol spero. S. modo dolores
mea tu occipiunt primulum.

C. Iam nunc times, quasi nunquam af-
fueris, nunquam tute pepereris.

S. Miseram me, neminem habeo, solæ sumus: Geta autem
hic non adest;

Nec habeo quem ad obstetricem mittā, nec qui accersat
Aeschinum.

C. Pol is quidem iam hic aderit: nam nunquam unum in
termittit diem,

Quin semper ueniat. S. solus mearum miseriarum est
remedium.

C. E' re natæ melius fieri haud potuit, quā factum est heras:
Oblatum quando uitium est, quod ad illum attinet pos-
tissimum,

Talem, tali genere, tali animo, natū ex tanta familia.

S. Ita pol est, ut dicis: saluus nobis, deos quæso, ut fiet.

ACTVS

A D E L P H I

ACTVS TERTII SCENA II.

GETA, SOSTRATA, CANTHARA.

G. n Vne illud est, quod, si omnes omnia sua con-
silia conferant,

Atque hic malo salutē quærant, auxiliij nihil afferant,
Quod mihiq; heræq; filiaq; herili est. uæ misero mihi,
Tot res repente circumuallant, unde emergi non potest,
Vis, egestas, iniustitia, solitudo, infamia.

Hocine sæclum? o scelera, o genera sacrilega, o homi-
nem impium.

S. Me miseram, quidnam est, quod sic uideo timidum
properantem Getam?

G. Quem neque fides, neque iusiurandum, neque ulla mi-
sericordia

Repressit, neque reflexit, neque quòd partus instabat
prope,

Cui miseræ indigne per uim uitium obtulerat. S. non
intellego

Satis, quæ loquatur. C. propius obsecro accedamus So-
strata. G. ah,

Me miserū, uix sum compos animi: ita ardeo iracūdia.

Nihil est, quod malim, quàm illam totā familiam mihi
obuiam

Dari, ut iram hanc in eos euomam omnem, dum ægrita-
do hæc est recens:

Satis mihi id habeā supplicij, dum illos ulciscar modo.
Seni animam primum extinguerem ipsi, qui illud pro-
duxit scelus:

Tum

Tum autem Syrum impulsorem, uah, quibus illum lace-
rare modis.

sublimem medium arriperem, & capite primum in
terram statuerem,

ut cerebro dispergat uiam:

Adolescēti ipsi oculos eriperē, post hæc præcipitē darem:
Ceteros ruerem, agerem, raperem, tunderem, & pro-
sternerem.

Sed cesso hoc malo heram impertiri propere? S. reuo-
cemus. Geta. G. hem,

Quisquis es, sine me. S. ego sum Sostrata. G. ubi ea
est? te ipsam quærito:

Te expecto: oppido opportune te obtulisti mi obuiam

Hera. S. quid est? quid trepidas? G. hei mihi. S. quid
festinas mi Geta?

Animum recipe. G. prorsu'. S. quid istuc prorsus ergo
est? G. perijimus:

Actum est. S. eloquere obsecro, quid fiet. G. iam. So.
quid iam Geta?

G. Aeschinus. S. quid ergo is? G. alienu' est à nostra fami-
lia. So. hem,

Perij, quare? G. amare occepit aliam. S. uæ miseræ mihi.

G. Neque id occulte fert: à lenone ipsus eripuit palam.

S. Satin' hoc certo? G. certe, hisce oculis egomet uidi So-
strata. S. ah,

Me miseram, quid credas iam? aut cui credas? no-
strum ne Aeschinum,

Nostram uitam omnium, in quo nostræ spes, opesq; omnes
sitæ erant,

Qui sine hac iurabat se unum nunquã uicturum diem,
Qui

Qui in suo gremio positurum puerū dicebat, patrem
Obscraturum, ut liceret hanc uxorem ducere.

G. Hera, lacrimas mitte, ac potius, quod ad hanc rem opus
porro est, prospice.

Patiamur ne, an narremus cuiquam? C. au, au
homo, sanun' es?

An hoc proferendum tibi usquam esse uidetur? G. n
hi quidem non placet.

Iā primū, illū alieno animo à nobis esse, res ipsa indicat.

Nunc si hoc palā proferemus, ille inficias ibit, sat scio;

Tua fama, et gnatae uita in dubiū ueniet. tū si maxime

Fateatur, cum amet aliam, non est utile hanc illi dari.

Quapropter quoquo pacto tacito est opus. S. ab mini-
me gentium:

Non faciam. G. quid agis? S. proferam. G. hem, mea
Sostrata uide quam rem agas.

S. Peiore res loco esse non potest, quàm in hoc, quo nunc
sita est.

Primum indotata est: tum præterea, quæ secunda
dos erat,

Perijt: pro uirgine dari nuptum non potest: hoc rellie
quom est,

Si inficias ibit, testis mecum est annulus, quæ amiserat.

Postremo, quando ego conscia mi sum, à me culpam
hanc procul esse, nec

pretium, neque rem ullam intercesse illa aut me indie
gnam; experiar Geta.

G. Quid istuc? accedo, ut melius dicas. S. tu, quantum po-
tes, abi,

Atque Hegioni cognato huius re omnē narrato ordine.

Nam

Nā is nostro simulo fuit sūmus, & nos coluit maxime.
 Ge. Nam hercle alius nemo respicit nos. So. propera tu
 mea Canthara,
 Curre, obstetricem accerse, ut, cum opus sit, ne in mo-
 ra nobis fiet.

ACTVS TERTII SCENA III.

DEMEA, SYRVS.

De. I sperū: Ctesiphonem audiui filium
 d. Vna affuisse in raptione cum Aeschino.
 Id misero restat mihi mali, si illum potest,
 Qui alicuius rei est, etiam eum ad nequitiam abducere,
 Vbi ego illum quæram? credo abductum in ganeum.
 Aliquò. persuasit ille impurus, sat scio.
 sed eccum ire syrum uideo: hinc scibo iam, ubi fiet.
 Atque hercle hic de grege illo est: si me senserit
 Eum queritare, nunquam dicet carnufex.
 Non ostendam me id uelle.

ACTVS TERTII, SCENA IIII.

SYRVS, DEMEA.

Sy. Mnem rem modo seni,
 Quo pacto haberet, enarramus ordine.
 Nil quicquam uidi lætius. De. pro Iupiter,
 Hominis stultitiam. Sy. collaudauit filium:
 Mihi, qui dedissem consilium, egit gratias.
 De. Disrumpor. Sy. argentum annumerauit illico:
 Dedit præterea in sumptum dimidium minæ:
 Id distributum sane est ex sententia. De. hem,
 Huic mandes, si quid recte curatum uelis.

M Sy. Hem

Sy. Hem Demea, haud aspexeram te: quid agitur?

De. Quid agatur? uostram nequeo mirari satis
Rationem. Sy. est hercle inepta, ne dicam dolo, atque
Absurda. pisces ceteros purga Dromo:
Congrum istum maximum in aqua finito ludere
Paulisper: ubi ego uenero, exossabitur:
Prius nolo. De. haecine flagitia? Sy. mihi quidem non
placent:

Et clamo saepe. salsamenta haec stephanio
Fac macerentur pulchre. De. diu uostram fidem;
Vtrum studio ne id sibi habet, an laudi putat
Fore, si perdiderit gnatum? uae misero mihi,
Videre uideor iam diem illum, cum hinc egens
Profugiet aliquò militatum. Sy. o Demea,

Istuc est sapere, non quod ante pedes modo est,
Videre, sed etiam illa, quae futura sunt,
Prospicere. De. quid? istaec iam penes uos psaltria est?

Sy. Ellam intus. De. eho, an domi est habiturus? Sy. cre-
do, ut est

Dementia. De. haecine fieri flagitia? Sy. inepta lenitas
Patris, & facilitas praua. De. fratris me quidem
Pudet, pigetq; . Sy. nimium inter uos Demea, ac
Non, quia ades praesens, dico hoc, pernimum interest.
Tu, quantus quantus, nihil nisi sapientia es:
Ille futit, somnium. sineres uero illum tuum
Facere haec? De. sinerem illu? aut no sex totis mensibus
Prius olfecissem, quam ille quicquam coeperet?

Sy. Vigilantiam tuam tu mihi narras? De. sic fiet

Modo, ut nunc est. Sy. ut quisque suum uult esse, ita est.

De. Quid eum? uidistin' hodie? Sy. tuum ne filium?

(Abigam)

(Abigã hũo rus) iã dudum aliquid ruri agere arbitror
 De. Sati' scis ibi eum esse? Sy. oh, qui egomet produxi. De.
 optume est.

Metui, ne hæreret hic. Sy. atque iratum admodum.

De. Quid autem? Sy. adortus iurgio fratrem apud forum

De psaltria istac. D. ain' uero? Sy. uah, nil reticuit:

Nam, ut numerabatur forte argentum, interuenit

Homo de improviso, coepit clamare, Aeschine

Hæcine flagitia facere te? hæc te admittere

Indigna genere nostro? De. oh, lacrumo gaudio.

Sy. Non tu hoc argentum perdis, sed uitam tuam.

De. saluos sit: spero, est similis maiorum suum. Sy. hui.

De. syre, præceptorum plenus istorum ille. Sy. phi,

Domi habuit, unde disceret. De. fit sedulo:

Nil prætermitto: consuefacio: denique

Inspicere, tanquam in speculum, in uitas omnium

Iubeo, atque ex alijs sumere exemplum sibi.

Hoc facito. Sy. recte sane. De. hoc fugito. Sy. callide.

De. Hoc laudi est. Sy. istac res est. De. hoc uitio datur.

Sy. Probissime. De. porro autem. Sy. non hercle ociũ est

Nunc mihi auscultandi: pisces ex sententia

Nactus sum: hi mihi ne corrumpantur, cautio est:

Nam id nobis tam flagitium est, quã illa Demea

Non facere uobis, quæ modo dixti: & quod queo.

Conseruis ad eundem istunc præcipio modum.

Hoc falsum est, hoc adustum est, hoc lautum est parum:

illud recte, iterum sic memento: sedulo

Moneo, quæ possum pro mea sapientia:

Postremo, tanquam in speculum, in patinas Demea

Inspicere iubeo, & moneo quid facto usu' sit.

A D E L P H I T

Inepta hæc esse, nos quæ facimus, sentio:
 Verum quid facias? ut homo est, ita morem geras.
 Nunquid uis? De. mentem uobis meliorem dari.
 Sy. Tu rus abis hinc? D. recte. Sy. nam quid tu hic agas?
 Vbi, si quid bene præcipias, nemo obtemperat?
 De. Ego uero hinc abeo, quâdo is, quamobrem huc ueneris?
 Rus abiit: illum curro unum: ille ad me attinet:
 Quando ita uolt frater, de istoc ipse uiderit.
 Sed quis illic est, procul quem uideo? est ne hic Hegio
 Tribulis noster? si satis cerno, hercle is est,
 Vah, homo amicum nobis iam inde à puero. dij boni,
 Næ illiusmodi iam magna uobis ciuium
 Penuria est. antiqua homo uirtute, ac fide.
 Haud cito mali quid ortum ex hoc sit publice.
 Quàm gaudeo, ubi etiam huius generis reliquias
 Restare uideo. uah, uiuere etiam nunc lubet.
 Opperiar hominem hic, ut salutem, & colloquar.

ACTVS TERTII SCENA V.

HEGIO, GETA, DEMEA, PAMPHILA

He. Ro dij immortales, facinus indignum, Geta

p Quid narras? Ge. sic est factum. He. ex
 lan' familia

Tam illiberale facinus esse ortum? o Aeschine
 Pol haud paternum istuc dedisti. De. uidelicet
 De psaltria hac audiuit: id illi nunc dolet
 Alieno: pater is nihili pendit: hei mihi,
 Utinam hic prope adesset alicubi, atque audiret hæc.

He. Ni facient quæ illos æquom est, haud sic auferent.

Ge. In te spes omnis Hegio nobis sita est:

Te solum habemus: tu es patronus, tu parens.

Ille tibi moriens nos commendauit senex.

Si deseris tu, perijmus. He. caue dixeris:

Nec faciam, neque me satis pie posse arbitror.

De. Adibo. saluere Hegionem plurimum

Iubeo. He. te quærebam ipsum, salue Demea.

De. Quid autem? He. maior filius tuus Aeschinus,

Quem fratri adoptandum dedisti, neque boni,

Neque liberalis functus officium uiri est.

De. Quid istuc? He. nostrum amicum noras simulū, atque

Aequalem? D. quid ni? He. filiam eius uirginem

Vitiauit. De. hem. He. mane, nondum audisti Demea

Quod est grauissimum. De. an quicquam est etiam

amplius?

He. Vero amplius: nā hoc quidē ferūdum aliquo modo est:

Persuasit nox, amor, uinum, adolescentia:

Humanum est. ubi scit factum, ad matrem uirginis

Venit ipsus ultro, lacrumans, orans, obsecrans,

Fidem dans, iurans se illam ducturum domum.

Ignotum est, tacitum est, creditum est: uirgo ex eo

Compressu grauida facta est: mensi hic decimus est:

Ille bonus uir nobis psaltriam, si dijs placet,

Parauit, quicum uiuat, illam deserat.

De. Pro certon' tu istæc dicis? He. mater uirginis

In medio est, ipsa uirgo, res ipsa: hic Geta

Præterea, ut captus est seruolorum, non malus,

Neque iners, alit illas, solus omnem familiam

Sustentat: hunc abduce, uinci: quære rem.

- Ge. Immo hercle extorque, nisi ita factum est Demea:
 Postremo non negabit. coram ipsum cedo.
- De. Pudet: nec, quid agam, neque quid huic respondeam
 scio. Pam. misera me, differor doloribus.
 Iuno Lucina fer opem, serua me obsecro. He. hem.
 Numnã illa quaeso parturit? G. certe Hegio. He. hem.
 Illac fidem nunc uostram implorat Demea:
 Quod uos ius cogit, id uoluntate impetret.
 Hac primum ut fiant, deos quaeso, ut uobis decet,
 sin aliter animus uoster est, ego Demea
 summa ui defendam hanc atque illum mortuum.
 Cognatus mihi erat: una à pueris paruoli
 sumus educti: una semper militiae, & domi
 Fuimus: paupertatem una pertulimus grauem.
 Quapropter nitar, faciam, experiar, denique
 Animam relinquam potius, quàm illas deseram.
 Quid mihi respondes? De. fratrem conuer iam Hegio:
 Is quod mihi de hac re dederit consilium, id sequar.
- He. Sed Demea hoc tu facito cum animo cogites,
 Quàm uos facillime agitis, quàm estis maxime
 Potentes, dites, fortunati, nobiles,
 Tam maxime uos æquo animo æqua noscere
 Oportet, si uos uoltis perhiberi probos.
- De. Redito: fient, quæ fieri æquom est, omnia.
- He. Decet te facere: Geta duc me intro ad sostratam.
- De. Non me indicente hæc fiunt: utinam hoc sit modo
 Defunctum: uerum nimia illac licentia
 profecto euadet in aliquod magnum malum.
 Ibo, ac requiram fratrem, ut in eum hæc euomam.

ACTVS TERTII SCENA VI.

H E G I O.

He. *b* Ono animo fac sis Sostrata, & istam, quod
 potes,
 Fac consolere. ego Mitione, si apud forū est,
 Conueniam, atque, ut res gesta est, narrabo ordine.
 Si est, ut facturū officium siet suū,
 Faciat: sin aliter de hac re eius sententia est;
 Respondeat mi, ut, quid agam, quamprimum sciam.

ACTVS QVARTI SCENA PRIMA.

C T E S I P H O, S Y R V S.

Ct. *a* In patrem hinc abiisse rus? Sy. iam dudum:
 Ct. dic sodes. Sy. apud
 Villam est. nūc eum maxume operis aliquid
 facere credo. Ct. utinam quidem.
 Quod cum salute eiu' fiat, ita se defatigarit uelim,
 Ut triduo hoc perpetuo è lecto prorsus nequeat surgere.
 Sy. Ita fiat, & istoc si quid potis est rectius. Ct. ita: nam
 hunc diem (re:
 Misere nimis perpetuū, ut coepi, cupio in letitia dege
 Et illud rus nulla alia caussa tam male odi, nisi quia
 Prope est: quod si abesset longius,
 Prius nox oppressisset illic, quam huc reuerti posses
 uerum.
 Nūc, ubi me illic nō uidebit, iā huc recurret, sat scio:

M 4 Rogabis

Rogabit me, ubi fuerim: quem ego hodie toto nō uidi die.
 Quid dicam? Sy. nihil ne in mente est? Ct. nunquam
 quicquam. Sy. tanto nequior.

Cliens, amicus, hospes nemo est uobis? Ct. sunt: quid
 postea?

Sy. Hisce opera ut data sit. Ct. quæ non data sit? non pos-
 test fieri. Sy. potest.

Ct. Interdus: sed si hic pernocto, causæ quid dicam Syre?
 Sy. Vah, quàm uellem etiam noctu amicis operam mos es-
 set dari.

Quintu ociosus es: ego illius sensum pulchre calleo.
 Cum feruit maxume, tam placidum, quàm ouem, rede-
 do. Ct. quo modo?

Sy. Laudarier te audit libenter: facio te apud illum deum:
 Virtutes narro. Ct. meas? Sy. tuas. homini illico lacru-
 mæ cadunt,

Quasi puero, gaudio. hem tibi autem. Ct. quidnam
 est? Sy. lupus in fabula.

Ct. Pater ne est? Sy. ipse. Ct. Syre quid agimus? Sy. fu-
 ge modo intro: ego uidero.

Ct. Si quid rogabit, nusquam tu me: audistin? Sy. potin
 ut desinas?

ACTVS QVARTI, SCENA II.

DEMEA, CTESIPHO, SYRVS.

De. Ae ego homo sum infelix. primum fratrem
 nusquam inuenio gentium:
 Præterea autem, dum illum quæro, à ulla
 mercenarium

Vidi:

- vidi: is filium negat esse ruri: nec, quid agam, scio.
- C. syre S. quid ais? C. men' quærit? S. uerum. C. perij.
- S. quin tu animo bono es:
- D. Quid hoc, malū, infelicitatis? nequeo satis decernere:
Nisi me credo huic esse natum rei, ferundis miseris.
- Primus sentio mala nostra: primus rescisco omnia.
- Primus porro obnuncio: ægre solus, si quid fit, fero.
- S. Rideo hunc: primum ait se scire: is solus nescit omnia.
- D. Nunc redeo: si forte frater redierit, uiso. C. syre
- Obsecro, uide ne ille huc prorsus se irruat. S. etiam
taces?
- Ego cauebo. C. nūquam hercle hodie ego istuc commita
tam tibi.
- Nam me iam in cellam aliquam cum illa concludam:
id tutissimum est.
- S. Age, tamen ego hunc amouebo. D. sed eccum scelerat
tum Syrum.
- S. Nō hercle hic quidē durare quisquam, si sic fit, potest.
scire equidem uolo, quor mihi sint domini. quæ hæc est
miseria? D. quid
- Ille gannit? quid uolt? quid ais bone uir? hem, est fra-
ter domi?
- S. Quid, malum, bone uir mihi narras? equidem perij.
- D. quid tibi est?
- S. Rogitas? Ctesiphon me pugnis miserū, & istā psaltriam
vsque occidit. D. hem, quid narras? S. hem, uide ut di-
scidit labrum.
- D. Quam ob rem? S. me impulsore hanc emptam esse ait.
- D. non tu eum rus hinc modo
- Produxeris aiebas? S. factū: uerum post uenit insaniens.
- Nil

Nil pepercit . non puduisse uerberare hominem senem ,
 Quem ego modo puerum tantillum in manibus gestas
 ui meis ?

D. Laudo Ctesipho : patrissas : abi , uirum te iudico .

S. Laudas ? nã ille continebit posthac , si sapiet , manus .

D. Fortiter . S. perquam , quia miseram mulierem & me
 seruolum ,

Qui referire non audebam , uicit , hui , perfortiter .

D. Non potuit melius : idem sensit quod ego , te esse huic
 rei caput .

Sed est ne frater intus ? S. non est . D. ubi illum qua-
 ram , cogito .

S. Scio ubi sit , uerum hodie nunquam monstrabo . D. hem
 : quid ais ? S. ita .

D. Diminuetur tibi quidem iam cerebrum . S. at nomen
 nescio

Illius hominis , sed locum noui ubi sit . D. dic ergo
 locum .

S. Nostin' porticum apud macellum hanc deorsum ? D.
 quid ni nouerim ?

S. Præterito hac recta platea sursum : ubi eò ueneris ,
 Cliuos deorsum uorsum est , hac te præcipitato : postea
 Est ad hanc manum sacellum : ibi angiportum pro-
 pter est .

D. Quonam ? S. illic , ubi etiam caprificu' magna est : nos-
 tin' ? D. noui . S. hac pergito .

D. Id quidem angiportum non est peruium . S. uerum her-
 cle . uah ,

Censen' hominem me esse ? erraui , in porticum rursus ,
 redi .

sane hac multo propius ibis, & minor est erratio.
 Scin' Cratini huius ditis aedes? D. scio. S. ubi eas præ-
 terieris,

Ad sinistram hac recta platea; ubi ad Dianæ ueneris,
 Ito ad dextram: prius, quàm ad portam uenias, apud
 ipsam lacum

Est pistrilla, & exaduorsum est fabrica, ibi est. D. quid
 ibi facit?

S. Lectulos in sole iligneis pedibus faciundos dedit,
 Vbi potetis uos. D. sane bene. sed cesso ad eum pergere?
 S. I sane: ego te exercebo hodie, ut dignus es, silicera-
 nium.

Aeschinus odiose cessat: prandium corrumpitur:
 Ctesipho autem in amore est totus. ego iam prospiciam
 mihi:

Nam iam adibo, atque unum quodque, quod quidem
 erit bellissimum,
 Carpam, & cyathos sorbillans paulatim hunc produ-
 cam diem.

ACTVS QVARTI SCENA III.

MITIO, HEGIO.

M. Go in hac re nihil reperio, quam ob rem laus
 e der tantopere Hegio.

Meum officium facio: quod peccatum à no-
 bis ortum est, corrigo:

Nisi si me in illo credidisti esse hominum numero, qui ita
 putant

Sibi

Sibi fieri iniuriam si quã fecere ipsi. ultro expostulant,
Et ultro accusant: id quia non est à me factum, agi
gratias?

H. Ab, minime: nunquam te aliter, atque es, in animum
induxi meum.

Sed quæso, ut una mecum ad matrem uirginis eas
Mitio,

Atque istæ eadẽ, quæ mihi dixti, tute dicas mulieri,
Suspicionem hanc propter fratrem eius esse, & illam
psaltriam:

M. Si ita æquom censes, aut si ita opus est facto, eamus.
H. bene facis:

Nam & illi animum iam relleuabis, quæ dolore, ac
miseria

Tabescit; & tu officio fueris functus. sed si aliter
putas,

Egomet narrabo quæ mihi dixti. M. immo ego ibo. H.
bene facis:

Omnes, quibũ res sunt minu' secundæ, magi' sunt
nescio quo modo

suspectiosi: ad contumeliam omnia accipiunt magis:

Propter suam impotentiam, se semper credunt neglegi.

Quapropter te ipsum purgare ipsis coram, placabilis
lius est.

M. Et recte, & uerum dicis. H. sequere me ergo hac intro.

M. maxime.

ACTVS QVARTI SCENA IIII.

AESCHINVS.

Ac. Iscrucior animi. hoccine de improviso mali

d mihi obijci

Tantum, ut neque quid de me faciam, neque quid agam, certum fiet?

Membra metu debilia sunt: animus timore obstupuit:
pectore

Consistere nihil consilij quicquam potest. Vah quo modo
Me ex hac turba expediam? tanta nunc suspectio de
me incidit,

Neque ea immerito. Sostrata credit, mihi me emisse
hanc psaltriam:

Anus indicium id fecit mihi.

Nam ut hinc forte ea ad obstetricem missa erat, ubi eam
vidi, illico

Accedo, rogit, Pamphila quid agat, iam partus assiet:

Eo ne obstetricem accersat. illa exclamat, abi, abi, iam
Aeschine

Sati' diu uerba dedisti: satis ad hoc tua nos frustrata est
fides.

Hem, quid istuc obsecro inquam est? ualeas, habeas il-
lam quæ placet.

Sensi illico id illas suspicari: sed me repressi tamen,

Ne quid de fratre garrulae illi dicerem, ac fieret palam.

Nunc quid faciam? dicam ne fratris esse hanc? quod
minime est opus

Vsq̄ efferrī. age, omitto: fieri potis est, uti ne quæ exeat:

Ipsū id metuo uti credant: tot concurrūt uerisimilita.

Egomet

A D E L P H I

Egomet rapui: ipse egomet solui argentum: ad me abi
ducta est domum.

Hæc adeo mea culpa fateor fieri. non me hanc rē patri,
ut ut

Erat gesta, indicasse: exorassem ut eam ducerem domū.
Cessatum est usque adhuc: nunc iam porro Aeschine
expergiscere:

Nunc hoc primum est: ad illas ibo, ut purgem me ac
cedam ad fores: (miser.

Perij, horresco semper, ubi pultare hæcce occipio fores
Heus, heus: Aeschinus ego sum, aperite aliquis actus
tum ostium.

Prodit nescio quis, concedam huc.

ACTVS QVARTI SCENA V.

MITIO, AESCHINVS.

M. Ta uti dixi, Sostrata
Facite: ego Aeschinum conueniam, ut,
quo modo acta hæc sint, sciat.

Sed quis ostium hoc pultauit? Ae. pater her-
cle est: perij. M. Aeschine.

Ae. Quid huic hic negoci est? M. tu ne has pepulisti for-
res? tacet.

Cur hunc aliquantisper non ludo? melius est:
Quandoquidem hoc nunquam mihi ipse uoluit credere.
Nil mihi respondes? Ae. non equidem istas, quod sciam.

M. Ita? nam mirabar quid hic negoci esset tibi.

Erubuit: salua res est. Ae. dic sodes pater,
Tibi uero quid istic est rei? M. nihil mihi quidem.

Amicus quidam me à foro abduxit modo

Huc

Huc aduocatum sibi . Ae. quid ? M. ego dicam tibi .

Habitant hic quaedam mulieres pauperculæ :

Opinor eas non nosse te , & certe scio :

Neque enim diu huc cômigrarunt . Ae. quid tû postea ?

M. Virgo est cum matre . Ae. perge . M. hæc uirgo orba
est patre :

Hic meus amicus illi genere est proximus :

Huic leges cogunt nubere hãc . Ae. perij . M. quid est ?

Ae. Nil : recte : perge . M. is uenit , ut secum auerhat :

Nam habitat Miletî . Ae. hem , uirginem ut secum
auerhat ?

M. sic est . Ae. Miletum usque obsecro ? M. ita . Ae. ani-
mo male est .

Quid ipsæ ? quid aiunt ? M. quid istas censes ? nihil enim .
Commenta mater est , esse ex alio uiro

Nescio quo puerum natum , neque eum nominat :

Priorem esse illum , non oportere huic dari .

Ae. Eho non ne hæc iusta tibi uidentur postea ?

M. Non . Ae. obsecro non ? an illam hinc abducet pater ?

M. Quid ni illam abducatur ? Ae. factum à uobis duriter ,
Immisericorditerq; , atque etiam , si est pater
Dicendum magis aperte , illiberaliter .

M. Quam ob rem ? Ae. rogas me ? quid illi tandem creditis

Fore animi misero , qui illi consuevit prius ,

(Qui infelix , haud scio , an illam misere nunc amat)

Cum hanc sibi uidebit præsens præsentî eripi ,

Abduci ab oculis ? facinus indignum pater .

M. Qua ratione istuc ? quis despondit ? quis dedit ?

Cui , quando nupsit ? auctor his rebus quis est ?

Cur duxit alienam ? Ae. an sedere oportuit

Domi

Domini uirginem tam grandem, dum cognatus hic
 Illinc ueniret expectantem? hæc mi pater
 Te dicere æquom fuit, & id defendere.

M. Ridicule, aduersum ne illum causam dicerem,
 Cui ueneram aduocatus? sed quid Aeschine
 Nostra? aut quid nobis cum illis? abeamus, quid est?
 Quid lacrimas? Ae. pater obsecro, ausculta. M. Ae.

Aeschine audiui omnia,
 Et scio: nam amo te: quo magis, quæ agi, curæ sūt mihi.
 Ae. Ita uelim me promerentem ames, dum uiuas, mi pater,
 Ut me hoc delictum admisisse in me id mihi uehementer

dolet,
 Et me tui pudet. M. credo hercle: nam ingenium non
 tuum

Liberale: sed uereor ne indiligens nimium sis.
 In qua ciuitate tandem te arbitrare uiuere?
 Virginem uitiaſti, quam te ius non fuerat tangere.
 Iam id peccatum primū magnum, magnum, at huma-

num tamen.
 Fecere alij sæpe, item boni. at postquam euenit, cedo,
 Nunquid circumspecti? aut nūquid tute prospexti tibi,
 Quid fieret? quæ fieret? si te ipsum mihi puduit dicere:
 Quæ resciscerē? hæc dum dubitas, menses abierūt decem.
 Prodidisti & te, & illam miserā, & gnatum, quod quid-

dem in te fuit.
 Quid? credebas, dormienti hæc tibi confecturos deos?
 Et sine tua opera illam in cubiculum iri deductū domū?
 Nolim ceterarum rerum te socordem eodem modo.
 Bono animo es, duces uxorem hanc. Ae. hem. M. bono
 animo es, inquam. Ae. pater,

Obsecro

Obsecro num ludis tu nunc me? Mi. ego te? quamobrem?
Ae. nescio.

Nisi, quia tam misere hoc esse cupio uerum, eo uereor magis.

Mi. Abi domū, ac deos cōprecare, ut uxore accersas: abi.

Ae. Quid? iam ne uxorem? Mi. iam. Ae. iam? Mi. iam quantum pote. Ae. di me pater

Omnes oderint, ni magis te, quā oculos nūc amo meos.

Mi. Quid? quā illam? Ae. æque. Mi. perbenigne. Ae. quid? ille ubi est Milesius?

Mi. Abijt, perijt, nauem ascendit: sed cur cessas? Ae. abi pater:

Tu potius deos comprecare: nam tibi eos certe scio, Quo uir melior multo es quā ego sum, obtemperaturos magis.

Mi. Ego eo intro, ut, quæ opu' sunt, parentur: fac tu, ut dixi, si sapis.

Ae. Quid hoc negoci? hoc est patrem esse, aut hoc est filium esse?

Si frater, aut sodalis esset, qui magis morem gereret?

Hic nō amādus? hiccine nō gestādus in sinu est? hem,

Itaque adeo magnā mi iniecit sua cōmoditate curam,

Ne forte imprudens faciam, quod nolit. sciens cauebo.

Sed cesso ire intro, ne mora meis nuptijs egomet sim?

ACTVS QVARTI SCENA VI.

D E M E A.

De. Effusus sum ambulando. ut syre te cum tua
d Monstratione magnus perdat Iuppiter.

N Perreptauit

A D E L P H I

Perreptavi usque omne oppidum ad portam, ad lacum,
 Quò non? neque fabrica ulla erat, neque fratrem homo
 Vidisse aiebat quisquam. nunc uero domi
 Certum obsidere est usque, donec redierit.

ACTVS QVARTI SCENA VII.

MITIO, D E M E A.

- Mi. Bo, illis dicam nullam esse in nobis moram.
 De. i Sed ecum ipsum. te iam dudum quero Mitio.
 Mi. Quidnam? De. fero alia flagitia ad te ingentia
 Boni illius adolescentis. Mi. ecce autem. De. noua,
 Capitalia. Mi. ohe, iam. De. nescis qui uir sit. Mi. scio.
 De. Ah stulte, tu de psaltria me somnias
 Agere? hoc peccatum est in uirginem ciuem. Mi. scio.
 De. Eho, scis, & patere? Mi. quid ni patiar? D. dic mihi.
 Non clamas? non insanis? Mi. non. malim quidem.
 De. Puer natus est. M. dij bene uortant. D. uirgo nati
 habet.
 M. Audiui. De. & ducenda indotata est? Mi. scilicet.
 De. Quid nunc futurum est? M. id enim, quod res ipsa fert.
 Illinc huc transferetur uirgo. D. o iupiter,
 Istocchine pacto oportet? Mi. quid faciam amplius?
 De. Quid facias, rogitas? si non re ipsa tibi dolet,
 Simulare certe est hominis. Mi. quin iam uirginem
 Despondi: res composita est: fiunt nuptiae:
 Dempfi metum omnem: haec magis sunt hominis. D.
 ceterum
 Placet tibi factum Mitio? Mi. non, si queam

Mutat.

Mutare : uunc , cum non queo , æquo animo fero .

Ita uita est hominum , quasi , cum ludas tesseris ;
 Si illud , quod est maxume opus iactu , non cadit ,
 Illud , quod cecidit forte , id arte ut corrigas .

De. Corrector : nempe tua arte uiginti minæ

Pro psaltria periere : quæ , quantum potest ,
 Aliquò abijcienda est , si non pretio , at gratijs .

Mi. Neque est , neque illam sane studeo uendere .

De. Quid igitur facies ? M. domi erit. D. pro diuum fidem ,
 Meretrix , & mater familias una in domo ?

Mi. Cur non ? De. sanum ne te credis esse ? Mi. equidem
 arbitror .

De. Ita me dij ament , ut uideo ego tuam ineptiam ,
 Facturum credo , ut habeas quicum cantites .

Mi. Cur non ? De. & noua nupta eadem hæc discet ? Mi.
 scilicet .

De. Tu inter eas restim ductans saltabis . Mi. probe :

Et tu nobiscum una , si opus sit . De. hei mihi ,
 Non te hæc pudent ? Mi. iam uero omitte Demea

Tuam istanc iracundiam , atque ita , uti decet ,
 Hilarum , ac lubentem fac te in nati nuptijs .

Ego hos conueniam , post huc redeo . De. o Iupiter .

Hancine uitam ? hoscine mores ? hanc dementiam ?

Vxor sine dote ueniet : intus psaltria est :

Domu' sumptuosa : adolescens luxu perditus :

Senex delirans : ipsa , si cupiat , salus

Seruare prorsus non potest hanc familiam .

A D E L P H I

ACTVS QVINTI SCENA PRIMA.

SYRVS, DEMEA.

Sy. Depol syrisce te curasti molliter,
 æ Lauteq; munus administraſti tuum:
 Abi. ſed poſtquam intus ſum omnium rerum
 ſatur,
 Prode ambulare huc libitum eſt. De. illud ſis uide
 Exemplum diſciplinæ. Sy. ecce autem hic adeſt ſenex
 Noſter. quid fit? quid tu eſ trisſtis? De. ohe ſcelus.
 Sy. Eho iam tu uerba fundis hic, ſapientia?
 De. Tun? ſi meus eſſes. Sy. diſ quidem eſſes Demea,
 Ac tuam rem conſtabiliffes. De. exemplum omnibus,
 Curarem, ut eſſes. s. quamobrem? quid feci? De. rogati
 In ipſa turba, atque in peccato maximo,
 Quod uix ſedatum ſatis eſt, potaſtis ſcelus,
 Quasi re bene geſta. Sy. ſane nollem huc exitum.

ACTVS QVINTI SCENA II.

DROMO, SYRVS, DEMEA.

Dr. Eus ſyre, rogat te Cteſipho ut redeas. Sy. abi.
 De. h Quid Cteſiphonem hic narrat? Sy. nihil. De.
 eho caruſſex,
 Eſt Cteſipho intus? Sy. non eſt. De. cur hic nominat?
 Sy. Eſt alius quidam paraſitaſter paruolus,
 Noſtin? De. iam ſcibo. Sy. quid agis? quò abis? De.
 mitte me.

sy. Noli inquam. De. non manum abstinēs mastigia?
 An tibi manus cerebrum dispergi hic? sy. abiit.
 Aedepol comessatorem haud sane commodum,
 Presertim Ctesiphoni. quid ego nunc agam?
 Nisi, dum hæ silesunt turbæ, interea in angulum
 Aliquò abeam, atque edormiscam hoc uilli. sic agam.

ACTVS QVINTI SCENA III.
 MITIO, DEMA.

Mi. Arata à nobis sunt, ut dixi, Sostrata,
 p Vbi uis. quisnam à me pepulit, tam grauitè
 fores?

De. Hei mihi, quid faciam? quid agam? quid clamem, aut
 querar?

O cælum, o terra, o maria Neptuni. Mi. hem tibi,
 Resciuit omnem rem: id nunc clamat: ilicet:
 paratæ lites: succurrendum est. De. eccum adest
 Communis corruptela nostrum liberum.

Mi. Tandem reprime iracundiam, atque ad te redi.

De. Repressi, redij, mitto maledicta omnia:
 Rem ipsam putemus. dictum inter nos hoc fuit,
 Ex te adeo est ortum, ne tu curares meum,
 Ne ue ego tuum. responde. Mi. factum est, non nego.

De. Cur nunc apud te potat? cur recipis meum?
 Cur emis amicam Mitio? nam qui minus
 Mihi idem ius æquom est esse, quod mecum est tibi?
 Quando ego tuum non curo, ne cura meum.

Mi. Non æquom dicis, non: nam uetus uerbum hoc quia
 dem est,

Communia esse amicorum inter se omnia .

De. Facete : nunc demum istæc nata oratio est .

Mi. Ausculta paucis , nisi molestum est Demea .

Principio , si id te mordet , sumptum filij

Quem faciunt , quæ so facito hæc tecum cogites .

Tu illos duos olim pro re tollebas tua ,

Quòd satis putabas tua bona ambobus fore ;

Et me tum uxorem credidisti scilicet

Ducturum : eandem illam rationem antiquam obtine:

Conserua , quære , parce , fac quamplurimum

Illis relinuas : gloriam tu istam obtine :

Mea , quæ præter spem euenere , utantur sine .

De summa nihil decedet : quod hinc accesserit ,

Id de lucro putato esse . omnia si hæc uoles

In animo uere cogitare Demea ,

Et mihi , & tibi , & illis dempseris molestiam .

De. Mitto rem consuetudine ipsorum . M. mane :

scio istuc ibam . multa in homine Demea

Signa insunt , ex quibus coniectura facile fit ,

Duo cum idem faciunt , sæpe ut possis dicere ,

Hoc licet impune facere huic , illi non licet :

Non quod dissimilis res sit , sed quòd , qui facit :

Quæ ego esse in illis uideo , ut confidam fore ita ,

Vt uolumus . uideo eos sapere , intellegere , in loco

Vereri , inter se amare : scire est liberum

Ingenium atque animum : quouis illos tu die

Reducas . at enim metuas , ne ab re sint tamen

Omissiores paulo . o noster Demea ,

Ad omnia alia ætate sapimus rectius :

Solum unum hoc uitium affert senectus hominibus ;

Attentiores

Attentiores sumus ad rem omnes, quàm sat est:
 Quod illos sat ætas acuet. De. ne nimium modo
 Bonæ tuæ istæ nos rationes Mitio,
 Et tuus iste animus æquus subuortat. Mi. tace,
 Non fiet. mitte iam istæc: da te hodie mihi:
 Expurge frontem. De. scilicet, ita tempus fert,
 Faciendum est: ceterum rus cras cum filio
 cum primo lucu. M. immo de nocte censeo:
 Hodie modo hilarum fac te. De. & istam psaltriam
 vna illuc mecum hinc abstraham. Mi. pugnaueris.
 Eo prorsus pacto illic alligaris filium.
 Modo facito, ut illam serues. De. ego istuc uidero: atque
 illi fauillæ plena, fumi, ac pollinis
 Coquendo sit faxo, & molendo: præter hæc,
 Meridie ipso, faciam, ut stipulam colligat:
 Tam excoctam reddam, atque atram, quàm carbo est.

Mi. placet.

Nunc mihi uidere sapere, atque equidem filium,
 Tum etiam si nolit, cogas, cum illa una cubet.
 De. Derides? fortunatus, qui isto animo sies:
 Ego sentio. Mi. ah pergis ne? De. iam iam desino.
 Mi. I ergo intro, & cui opus rei est, hilarem hunc sumamus
 diem.

ACTVS QVINTI SCENA IIII.

D E M E A.

De. Vnquam ita quisquam bene subducta ratio-
 ne ad uitam fuit,

N 4 Quin

Quin res, ætas, usus semper aliquid apportet noui,
 Aliquid moneat, ut illa, quæ te scire credas, nescias,
 Et, quæ tibi putaris prima, in experiundo repudies.
 Quod mi euenit nunc: nam ego uitam duram, quam
 uixi usque adhuc,

Prope iam excursu spatio mitto: id quamobrem? re ipsa
 sa repperi

Facilitate nihil homini esse melius, neque clementia. id
 Esse uerum, ex me, atque ex fratre cuius facile est no
 scere.

Vitam ille suam semper egit in ocio, in conuiujs:
 Clemens, placidus, nulli lædere os, arridere omnibus:
 sibi uixit: sibi sumptum fecit: omnes bene dicunt, amat.
 Ego ile agrestis, sæuus, tristis, parcus, truculentus,
 tenax,

Duxi uxorem: quam ibi miseriam uidi? nati filij,
 Alia cura: porro autem, illis dum studeo ut quamplurimum

Facerem, contriui in quærendo uitã, atque ætatem meã:
 Nunc exacta ætate hoc fructi pro labore ab ijs fero,
 Odium. ille alter sine labore patria potitur commoda:
 illum amant, me fugitant: illi credunt consilia omnia:
 illum diligunt: apud illũ sunt ambo, ego desertũ sum:
 illum, ut uiuat, optant, meam autem mortem exper
 tant scilicet:

Ita eos meo labore eductos maxumo, hic fecit suos
 Paulo sumptu: miseriam omnem ego capio, hic potitur
 gaudia.

Age age, nunc experiamur cõtra hæc ecquid ego possit
 Blande dicere, aut benigne facere, quando eò prouocat.

Ego quoque à meis me amari, & magnipendi postulo.
 si id fit dando, atque obsequendo, non posteriores ferã.
 Deerit: id mea minime refert, qui sum natu maxumus.

ACTVS QVINTI SCENA V.

SYRVS, DEMEA.

S. Eus Demea, rogat frater, ne abeas longius.

D. Quis homo? o Syre noster, salue, quid fit?
 h quid agitur?

S. Recte. D. optume est. iam nunc hæc tria pri-
 mum addidi

Præter naturam: o noster, quid fit? quid agitur?

Seruom haud illiberalem præbes te, & tibi

Lubens bene faxim. S. gratiam habeo. D. atqui Syre

Hoc uerum est, & ipsa re experiere propediem.

ACTVS QVINTI SCENA VI.

GETA, DEMEA.

G. Era, ego hinc ad hos prouisam, quàm
 mox uirginem

h Accersant. sed eccũ Demeã. saluos sies.

D. Oh, qui uocare? G. Geta. D. Geta, ho-
 minem maxumi

Pretij esse hodie te iudicauĩ animo meo:

Nam is mihi est profecto seruus spectatus satis,

Cui dominus curæ est, ita ut tibi sensi Geta:

Et

Et tibi ob eam rem, si quid usus uenerit,
 Lubens bene faxim. meditor esse affabilis,
 Et bene procedit. G. bonus es, cum hæc existumas.
 D. Paulatim plebem primulum facio meam.

ACTVS QVINTI SCENA VII.

AESCHINVS, DEMEA,
 SYRVS, GETA.

- Ae. Occidunt me, qui dum nimi' sanctas nuptias
 student facere, in apparando consumunt diem.
- D. Quid agitur Aeschine? Ae. hem pater mi, tu
 hic eras?
- D. Tuus hercle uero & animo, & natura pater,
 Quite plus quam oculos hosce: sed cur non domum
 Vxorem accersis? Ae. cupio: uerum hoc mihi mora est,
 Tibicina, & hymenæum qui cantent. D. eho,
 Vin' tu huic seni auscultare? Ae. quid? D. missa hæc
 face,
 Hymenæum, turbam, lampadas, tibicinas:
 Atque hanc in horto maceriam iube dirui
 Quantum potest, hac transfer, unam fac domum:
 Traduc & matrem, & familiam omnem ad nos. Ae.
 placet
 Pater lepidissime. D. euge, iam lepidus uocor.
 Fratri ædes fient peruicæ: turbam domum
 Adducet, sumptum admittet: multa: quid mea?
 Ego lepidus in eo gratiam: iube nunc iam
 Dinumeret illi Babylo uiginti minas.

Syre, cessas ire, ac facere? S. quid ago? D. dirue:
 Tu, illas, abi, & traduce. G. diu tibi Demea
 Bene faxint, cum te uideo nostræ familiæ
 Tam ex animo factum uelle. D. dignos arbitror.
 Tu quid ais? Ae. sic opinor. D. multo rectius est,
 Quam illam puerperam nunc duci huc per uiam
 Aegrotam. Ae. nihil enim uidi melius mi pater.
 D. Sic soleo: sed eccum Mitio egreditur foras.

ACTVS QVINTI SCENA VIII.

MITIO, DEMEA, AESCHINVS.

Mi. Vbet frater? ubi is est? tu iubes hoc
 i Demea?

D. Ego uero iubeo, & in hac re, & alijs
 omnibus

Quamaxime unam facere nos hanc familiam,
 Colere, adiuuare, adiungere. Ae. ita quaeso pater.

M. Haud aliter censeo. D. immo hercle ita nobis decet.

Primum huius uxoris est mater. M. est: quid postea?

D. Proba, & modesta. M. ita aiunt. D. natu grandior.

M. scio. D. parere iam diu hæc per annos non potest:

Nec, qui eam respiciat, quisquam est: sola est. M. quæ
 hic rem agit?

D. Hanc te æquom est ducere, & te operam, ut fiat, dare.

M. Me ducere autem? D. te. M. me? D. te, inquam. M. in

eptis. D. si tu sis homo,

Hic faciat. Ae. mi pater. M. quid? tu? a sine huic aus-
 scultas? D. nihil agis.

Fieri

A D E L P H I

Fieri aliter non pote. M. deliras. Ae. sine te exorem mi pater.

M. Insanis? aufer te. D. age, da ueniam filio. M. sati? sanus es?

Ego nouus maritus anno demum quinto & sexagesimo Fiam, atque anum decrepitam ducam? id ne estis auctores mihi?

Ae. Fac: promisi ego illis. M. promisti autem? de te largitor puer.

D. Age, quid, si quid te maius oret? M. quasi non hoc sit maximum.

D. Age, da ueniam. Ae. ne grauare. D. fac, promitte. M. non omittis? Ae. non,

Nisi exorem. M. uis haec quidem est. D. age, age, prolixo Mitio.

M. Et si hoc mihi prauom, ineptum, absurdum, atque alienum à uita mea

videtur, si uos tantopere istuc uoltis, fiat. Ae. bene facis:

Merito te amo. D. uerum quid? quid ego dicam? hoc confit quod uolo.

Quid nunc quod restat? Hegio cognatus his est proximus,

Affinis nobis, pauper: bene nos aliquid facere illi decet.

M. Quid facere? D. agelli hic est sub urbe paulum, quod locitas foras:

Huic demus, qui fruatur. M. paulum id autem? D. si multum, tamen

Faciendum est: pro patre huic est, bonus est, noster est, recte datur.

Postremo non meum illud uerbum facio, quod tu Mitio
Bene, & sapienter dixti dudum: uitium commune om-
nium est;

Quod nimium ad rem in senecta attenti sumus. hanc
maculam nos decet

Effugere. dictum est uere, et re ipsa fieri oportet, Mitio.

M. Quid istuc est? dabitur quidem, quando hic uolt, Aes-
schine. Ae. mi pater.

D. Nunc tu mihi es germanus pariter corpore, & animo.

M. gaudeo.

D. suo sibi hunc gladio iungulo.

ACTVS QVINTI SCENA IX.

SYRVS, DEMEA, MITIO,
AESCHINVS.

S. Actum est, quod iusti Demea.

D. f Frugi homo es. ædepol hodie mea quidem
sententia

Iudico, Syrum fieri æquom liberum. M. istunc liberū?
Quodnam ob factum? D. multa. s. o noster Demea,
æpol uir bonū es:

Ego istos uobis usque à pueris curauī ambos sedulo,
Docui, monui, bene præcepi semper quæ potui omnia.

D. Res apparet. & quidem hæc porro, obsonare, cum fide
scortum adducere, apparare de die conuiuium:

Non mediocris hominis hæc sunt officia. s. o lepidum
caput.

D. Postremo hodie in psaltria ista emunda hic adiutor fuit,

Hic

A D E L P H I

- Hic curauit: prodesse æquom est: alij meliores erunt,
Denique hic uolt fieri. M. uin' tu hoc fieri? Ae. cupio.
M. si quidem
Tu uis, Syre eho accede huc ad me, liber esto. s. bene
facis:
Omnibu' gratiam habeo, & seorsum tibi prætere
Demea.
D. Gaudeo. Ae. & ego. S. credo: utinam hoc perpetuum
fiat gaudium, ut
Phrygiam uxorem meam una mecum uideam liberam.
D. optumam
Mulierem quidem. S. & quidem nepoti tuo, huius filio,
Hodie prima mammam dedit hæc. D. hercle uero seris
siquidem prima dedit, haud dubium quin emitti æ
quom fiet.
M. Ob eam rem? D. ob eam: postremo à me argentum,
quanti est, sumito.
s. Dij tibi Demea omnes semper omnia optata afferant.
M. syre, processisti hodie pulchre. D. siquidem porro
Mitio
Tu tuum officium facies, atque huic aliquid paulum
præ manu
Dederis, unde utatur. reddet tibi cito. M. istoc uilius.
Ae. Frugi homo est. S. reddam hercle. da modo. Ae. age
pater. M. post consulam.
D. Faciet. S. o uir optime. Ae. o pater mi festiuissime.
M. Quid istuc? quæ res tam repente mores mutauit tuos?
Quod proluuium? quæ istæc subita est largitas? D. dis
cam tibi.
Ut id ostēderem, quo'd te isti facilem, et festiuum putant.

Id non fieri ex uera uita, neque adeo ex æquo & bono,
 sed ex assentando, indulgendo, & largiendo Mitio.
 Nunc adeo si ob eam rem uobis mea uita inuisa est

Aeschine,

Quia non iusta iniusta prorsus omnia orinino obsequor:
 Missa facio, effundite, emite, facite quod uobis lubet.
 sed si id uultis potius, quæ uos propter adolescentiam
 Minu' uidetis, magis impense cupitis, consulitis parū,
 hæc reprehendere, & corrigere me; obsecūdare in loco:
 Ecce me, qui id faciā uobis. Ae. tibi pater permittimus:
 Plus scis, quid facto opus est. sed de fratre quid fiet?

D. sino

Habeat. sine in istac faciat. M. istuc recte. Plaudite.

Hecyram in suum, id est, in ultimum locum reiecimus.

FABVLAE INTERLOCVTORES.

Phormio	parasitus.
Demipho	senex.
Antipho	adolescens.
Geta	seruus.
Dorio	leno.
Chremes	senex.
Phædria	adolescens.
Dauus	seruus.
Sophrona	nutrix.
Nausistrata	matrona.
Aegio,	
Cratinus,	aduocati.
Ch. it,	

ACTA

Ostquam poeta uetus poetam non potest
 p Retrahere à studio, & transdere hominem
 in ocium,

Maledictis deterrere, ne scribat, parat:
 Qui ita dictitat, quas antehac fecit fabulas,
 Tenui esse oratione, & scriptura leui,
 Quia nusquam scripsit insanum adolescentulum
 Ceruam uidere fugere, & sectari canes,
 Et eam plorare, orare ut subueniat sibi.
 Quòd si intellexeret, olim cum stetit noua,
 Actoris opera magis stetisse, quàm sua:
 Minu' multo audaciter, quàm lædit, læderet;
 Et magi' placerent, quas fecisset fabulas.
 Nunc si quis est, qui hoc dicat, uat sic cogitet,
 Vetu' si poeta non lacecessisset prior,
 Nullum inuenire prologum potuisset nouus
 Quem diceret, nisi haberet, cui malediceret:
 Is sibi responsum hoc habeat; in medio omnibus
 Palmam esse positam, qui autem tractant musicam.
 Ille ad famem hunc ab studio studuit reicere:
 Hic respondere uoluit, non laceessere.
 Benedictis si certasset, audisset bene:
 Quod ab ipso allatum est, sibi esse id rellatum putet.
 De illo iam finem faciam dicundi mihi,
 Peccandi cum ipse de se finem non facit.
 Nunc quid uelim, animum attendite. apporto nouam
 Epidicazomenon quam uocant comœdiam
 Græci, Latini Phormionem nominant;

o Quia